

Til:
Olje- og energidepartementet (OED)
postmottak@oed.dep.no

Oslo, 30. april 2019

Kopi:
Norges vassdrag- og energidirektorat
V/ Jørgen Kocbach Bølling

Klage på innvilgelse av utsatt frist for igangsettelse av Havsul 1 vindkraftverk

Norges Naturvernforbund og Sabima klager med dette inn vedtak fra Norges Vassdrags- og Energidirektorat (NVE) av 27.03.2020 vedrørende innvilgelse av utsatt frist for igangsettelse av Havsul 1 vindkraftverk, saksnr 200600764;200704080. I lys av føringene som ble lagt i Energimeldingen, og den siste tidens uttalelser fra politisk hold i OED om at det skal strammes inn på forlengelser av konsesjoner, er det svært viktig at dette blir fulgt opp i praksis, og at denne søknaden avslås.

1. mars 2019 overleverte NVE sitt forslag til en nasjonal ramme for vindkraft til Olje- og energidepartementet. I Energimeldingen fra 2016 står det blant annet at «Regjeringen vil stramme inn praksis for behandlingen av søknader om utsatt frist for idriftsettelse for vindkraftkonsesjoner» og «Urealiserte vindkraftkonsesjoner båndlegger areal i kommunene. Det kan stå i veien for annen lønnsom samfunnsutvikling, og vil i en del tilfeller kunne bidra til at lokale konflikter opprettholdes. Dersom det har gått mange år, kan det også ha oppstått endrede forhold som gjør det nødvendig med nye eller oppdaterte utredninger og eventuelt ny konsesjonsbehandling.»

Konsesjonen til Havsul 1 ble gitt av NVE i 2008. Dette er et typisk eksempel på at anlegg ikke blir satt i drift innen rimelig tid, og prosjektet har allerede fått forlenget frist en gang tidligere. Siden den gang har vi fått en økt erkjennelse av at vi står overfor en naturmangfoldkrise og at vi må ta større hensyn til naturmangfold når vi forvalter arealene våre for å løse både klima- og naturmangfoldkrisen.

Ny kunnskap om verdien av naturmangfold

Planområdet til Havsul 1 ligger i et område med svært store naturverdier, og utbyggingen vil forstyrre fuglelivet i stor grad. Både næringssøkende fugl fra fuglefjellet på Runde og fugletrekk over havet er truet av denne utbyggingen. I rapporten til Det internasjonale Naturpanelet fra 2019 går det fram at naturmangfoldet er i en kritisk situasjon, og at det er helt nødvendig å sette inn tiltak for å unngå videre nedgang i populasjoner.

Naturpanelet understreker at en forvaltning som ikke tar naturmangfold på alvor vil være uforenelig med en bærekraftig utvikling. Dette er kunnskap som ikke var like kjent i 2008. Ny kunnskap som dette er nettopp en av grunnene til at det settes en tidsfrist på konsesjoner, og fristen bør ikke utvides i dette tilfellet.

Kunnskapsgrunnlaget for konsesjonen

Kunnskapsgrunnlaget som ligger til grunn for konsesjonen som er gitt er fra 2008. NVE gir utsatt frist uten at det stilles krav om et oppdatert kunnskapsgrunnlag før utvidelsen gis. Det stilles krav til tiltakshaver om oppdatering av kunnskapsgrunnlaget som en del av miljøovervåkingsprogrammet, men denne informasjonen skal kun benyttes for detaljplanlegging og ved implementering av avbøtende tiltak. Tidligere har vi sett at slik kunnskapsinnhenting i ettertid ikke fører til vesentlige endringer av prosjektet, for eksempel ved Guleslettene vindkraftverk som fikk tillatelse til å bygge ut hele planområdet til tross for at et stort fugletrekk ble oppdaget i forundersøkelsene. Derfor må et oppdatert kunnskapsgrunnlag ligge til grunn før det tas en avgjørelse om utsatt frist.

Truede naturverdier

Fugler

Havsul 1 er planlagt i et område som er et meget viktig matsøksområde for sjø- og vannfugler, gjennom hele året. Havsul og Haram vindkraftverk ligger i tillegg begge midt i et av de viktigste fugletrekkene som går mellom åpent hav og fjellene på fastlandet. Ny kunnskap har vist at etablering av vindkraftverk med stor sannsynlighet vil kunne negativt endre fuglesamfunnet i området. Det vil utvilsomt oppstå en stor kollisjonsrisiko som fører til økt dødelighet av voksne individer. Økt dødelighet hos voksne sjøfugler har en stor effekt på bestandsutviklingen, og vindkraftverk vil derfor potensielt bidra til ytterligere nedgang i sjøfuglbestander.

Samtidig vil fuglene endre atferd for å unngå området og bli fortrent fra viktige matkilder og trekkruter, med potensielt større negative konsekvenser for hekkesuksess og overlevelse. Vindkraftverk vil uten tvil øke den samlede menneskelige belastningen på sjøfuglbestander som allerede sliter. Bygging av Havsul 1 vil være brudd på Bernkonvensjonen og Bonnkonvensjonen.

Bygging av vindkraftverket bryter med det som internasjonalt har vært poengtert som det viktigste tiltaket for å unngå store, negative følger av vindkraftutbygging, nemlig å unngå samlokalisering mellom vindkraftverk og områder med stor verdi for fuglelivet.

Vi viser forøvrig til klage og høringssvar fra Norsk Ornitologisk Forening for utdyping av trusselen mot fuglelivet som følge av Havsul 1.

Flaggermus

Trollflaggermus er påvist på alle øyene som har vært undersøkt på Sunnmørskysten. Alle disse individene er trekkere, som kommer fra andre land og passerer Norge på trekket. Samtlige av disse flaggermusene trekker derfor over åpent hav. Både vindkraftverk på land (Haramsøya) og offshore (Havsul) vil utgjøre en trussel mot trollflaggermus og andre arter som trekker langs kysten.

Røddlistede flaggermus som trekker/forflytter seg på kysten på Vestlandet (funn på øyer hvor de ikke finnes om sommeren) er; trollflaggermus (VU), skimmelflaggermus (NT) og storflaggermus (VU). Internasjonal litteratur viser at disse tre blir skadelidende, især når man bygger vindkraft uten å vise hensyn / uten avbøtende tiltak. Slike tiltak bruker man ikke i Norge, selv ikke på de viktigste lokalitetene for trekkende flaggermus.

Sild

Norsk vårgytende sild er en av flere fiskearter som gyter i det aktuelle området. Sildeeggene representerer en enorm biomasse som mange andre arter er avhengige av. Alt som kan påvirke gytinga og utviklinga til silda etter gyting kan derfor ha stor virkning på mange andre arter både i dette området og videre nordover som følge av Golfstrømmen. Det har kommet til en del ny kunnskap om dette i løpet av de siste 12 årene,

som det er helt nødvendig å ta hensyn til. Påvirkningen av seismikk og vibrasjoner på fiskeegg/ynge og arter i havet er et felt som trenger en fullstendig ny gjennomgang.

Et nytt politisk ønske om å ta vare på havet

Siden 2008 har det kommet nye føringer på forvaltning av havområder. På Our Ocean-konferansen i 2019 uttalte statsminister Erna Solberg: «Havet rommer mange av løsningene, men da må vi sørge for at havet er både rent, sunt og produktivt.» Sjøfugler er en viktig del av havet, og satsningen på et bærekraftig havbruk bør derfor ikke innebære utbygginger som har store negative konsekvenser for sjøfugler. Utbygging av Havsul 1 er ikke forenelig med dagens forvaltningsperspektiver, og bør ikke gis forlengelse basert på gamle og utdaterte vurderinger.

En rekke instanser og organisasjoner står samlet

En rekke miljøorganisasjoner i tillegg til Naturvernforbundet og Sabima har uttalt seg negativt om prosjektet. I tillegg har både fylkesmannen i Møre og Romsdal, Herøy kommune og Miljødirektoratet skrevet i sine høringsuttalelser at prosjektet ikke bør gis utsatt frist. Miljødirektoratet påpeker at utredningene er for gamle. Vi anmoder NVE og OED på det sterkeste om å lytte til de faglige rådene.

Oppsummering

Etablering av Havsul 1 vindkraftverk er på kraftig kollisjonskurs med ønsket om å styrke naturmangfoldet og oppnå en bærekraftig havforvaltning. Konesjonsvedtaket er dermed gjort på utdatert grunnlag, og bør ikke forlenges ytterligere. I tillegg er innvilgelse av utsettelse et brudd på signalene regjeringen har kommet med den siste tiden.

For å vise at de nye politiske standpunktene fremmet av regjeringen omsettes i praksis, både med hensyn til havets betydning og innstramming av forlengelser på konsesjoner, er det svært viktig at denne søknaden om forlengelse avslås.

Vennlig hilsen

Silje Ask Lundberg, leder i Naturvernforbundet

Øystein Folden, leder i Naturvernforbundet i Møre og Romsdal

Christian Steel, generalsekretær i Sabima